

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w likwidacji

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem zainteresowanej A. Ś.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 9 marca 2022 r.,

zażalenia S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w likwidacji na

postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 31 sierpnia 2021 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 marca 2020 r., w sprawie III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację S. [...] Spółka z o.o. w K. Spółka wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. Postanowieniem, z dnia 31 sierpnia 2021 r., Sąd Apelacyjny odrzucił powyższą skargę.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że niniejsza sprawa wszczęta została odwołaniem płatnika składek od decyzji ustalającej podleganie zainteresowanej na podstawie umowy o pracę obowiązkowym ubezpieczeniom

społecznym. Odwołująca się Spółka domagała się zmiany zaskarżonej decyzji przez orzeczenie, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za zainteresowaną w okresie objętym zaskarżoną decyzją są spółki R. oraz K. [...]. Zatem istotą sporu nie było ustalenie tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, ale ustalenie podmiotu zobowiązanego do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, z tytułu niekwestionowanej przez strony umowy o pracę wykonywanej przez zainteresowaną. Sprawa ta nie należy zatem do kategorii wymienionej w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia.

Odwołująca się Spółka, która wniosła skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego, mimo wezwania do usunięcia braku skargi kasacyjnej przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, nie wykonała tego obowiązku. W konsekwencji Sąd Apelacyjny odrzucił skargę na podstawie art. 398² § 1 k.p.c. wskazując.

W zażaleniu na powyższe postanowienie S. [...] Spółka z o.o. w K. zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c., przez ich błędne zastosowanie i niezasadne przyjęcie, że sprawa wszczęta odwołaniem od decyzji określającej podleganie obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentownemu, wypadkowemu, chorobowemu jest sprawą o prawa majątkowe, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy jest to sprawa o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, w której skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że skarżąca nie podała wartości przedmiotu, gdyż nie posiadała żadnych możliwości wskazania lub ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia stanowiącego sumę składek należnych od A. Ś. z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego i chorobowego. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych sama w sobie również nie zawierała żadnej wartości przedmiotu sporu, tym samym przedmiotem zaskarżenia przed Sądem Okręgowym w B. oraz Sądem Apelacyjnym w [...] nie była żadna wartość,

gdyż nikt nie był w stanie jej wyliczyć. Skarżąca „nie posiada żadnych informacji na temat treści umów bądź umowy o pracę, które łączyły A. Ś. z podmiotami takimi jak R. sp. z o.o. lub K. [...] sp. z o.o., tym samym wyliczenie jakichkolwiek składek jest niemożliwe”.

Skarżąca podkreśliła, że istotą sporu w niniejszej sprawie jest to, czy odwołująca się jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i na ubezpieczenie zdrowotne, a nie to, jaka jest wysokość podstawy wymiaru składek. Skarżąca zakwestionowała w całości wskazaną przez organ rentowy wartość przedmiotu zaskarżenia - 6.791,00 zł, twierdząc że organ rentowy nie mógł prawidłowo wskazać tej wartości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601; z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831; z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286 czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210), w granicach jej treści i zakresu odwołania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., to sprawa, w której spór dotyczy istnienia obowiązku podlegania danej osoby fizycznej ubezpieczeniom społecznym z któregośkolwiek tytułu wymienionego w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266). W rezultacie, w sprawie, w której adresat decyzji organu rentowego zaprzecza, że jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego, spór przedmiotowo dotyczy składek na ubezpieczenia społeczne, a nie podlegania ubezpieczeniu. Sprawa ta nie należy zatem do kategorii wymienionej w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 2017 r., II UZ 68/16, LEX nr

2209114; z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34; z dnia 15 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284; z dnia 5 grudnia 2017 r., I UZ 52/17, LEX nr 2434481; z dnia 16 czerwca 2020 r., I UK 330/19, LEX nr 3033209).

Jak zauważył Sąd Najwyższy w przywołanym wyroku I UK 330/19, ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 1027, dalej jako ustawa zmieniająca), ustawodawca mając na względzie weryfikację prawidłowości podmiotów zgłaszających ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych, którym nie można było przypisać funkcji płatnika składek, znowelizował ustawę systemową wprowadzając nową kategorię decyzji wydawanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tj. ustalającą płatnika składek (art. 83 ust. 1a) oraz dodając do ustawy przepisy regulujące skutki takiego ustalenia (art. 38a). Z uzasadnienia do projektu ustawy nowelizującej (druk sejmowy nr 1306) wynika, że uchwalenie tych przepisów miało na celu zapobieganie praktykom, które miały miejsce między innymi z udziałem spółek: "R." i "K.", sprowadzającym się do tego, że dotychczasowy podmiot zatrudniający (płatnik składek) na podstawie umowy z podmiotem trzecim przekazywał temu podmiotowi - pod pozorem rzekomego transferu zakładu pracy - wyłącznie osoby zatrudnione, w wyniku czego dochodziło do rozwiązania stosunków prawnych będących podstawą zatrudnienia z dotychczasowym podmiotem zatrudniającym (płatnikiem składek) i nawiązania stosunków z podmiotem trzecim (który z tego tytułu był nowym płatnikiem, a zatem w ujęciu art. 38a ust. 1 ustawy systemowej „podmiotem zgłaszającym”). Następnie „podmiot trzeci” udostępniał tych samych pracowników podmiotowi zatrudniającemu w wyniku czego nadal korzystał z pracy swoich pracowników, mimo że formalnie ich nie zatrudniał i nie był płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne (zob. K. Ślebzak, Prawne kontrowersje związane z ustalaniem płatnika składek na podstawie art. 38a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Praca i Zabezpieczenie Społeczne, 2018 nr 9, s. 5-16). Stąd w art. 5 ust. 2 ustawy zmieniającej zostało zawarte również rozstrzygnięcie intertemporalne, w myśl którego do składek nienależnie opłaconych przez podmiot, który zgłosił ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych, za okres wskazany w decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym wydanej

przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio art. 38a ust. 3-7 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Z tych przyczyn zdezaktualizował się pogląd Sądu Najwyższego zawarty w postanowieniu z dnia 30 sierpnia 2018 r., I UZ 19/18 („że jeżeli decyzja ustala, że ubezpieczony podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika składek, a jako podstawę jej wydania powołuje art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, to należy przyjąć, że przedmiotem sprawy jest podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu stosunku pracy, a zatem dopuszczalność skargi kasacyjnej nie jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia - art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.”), który bazował na uprzedniej treści art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w której nie rozróżniano sprawy o ustalenie podlegania ubezpieczeniu od sprawy o ustalenie płatnika składek.

Ponieważ w niniejszej sprawie, jak wynika z treści odwołania, nie jest sporne podleganie zainteresowanej ubezpieczeniom społecznym jako pracownik w okresie objętym decyzją, ale to kto w tym okresie był jego pracodawcą a w konsekwencji płatnikiem składek, to niniejsza sprawa dotyczy ustalenia podmiotu zobowiązanego do zapłaty składek z tego tytułu. Jest więc sprawą o prawa majątkowe, w których dopuszczalność skargi kasacyjna uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia nie niższej niż 10.000 zł ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia stanowiącego sumę składek należnych za zainteresowanego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.).

Przechodząc do kolejnej kwestii, oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia jest obowiązkiem skarżącego (art. 398⁴ § 3 k.p.c.), a skarga kasacyjna, której braków w tym zakresie nie usunięto w terminie, podlega odrzuceniu przez sąd drugiej instancji (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Należy też zauważyć, że ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia (stanowiące sumę składek należnych za zainteresowaną) nie było, jak twierdzi skarżący, niemożliwe. Wszak w obu umowach (z R. oraz K. [...]) podstawę rozliczeń stanowiły wynagrodzenia pracowników (zob. § 5 obu umów).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak sentencji.

a.s.